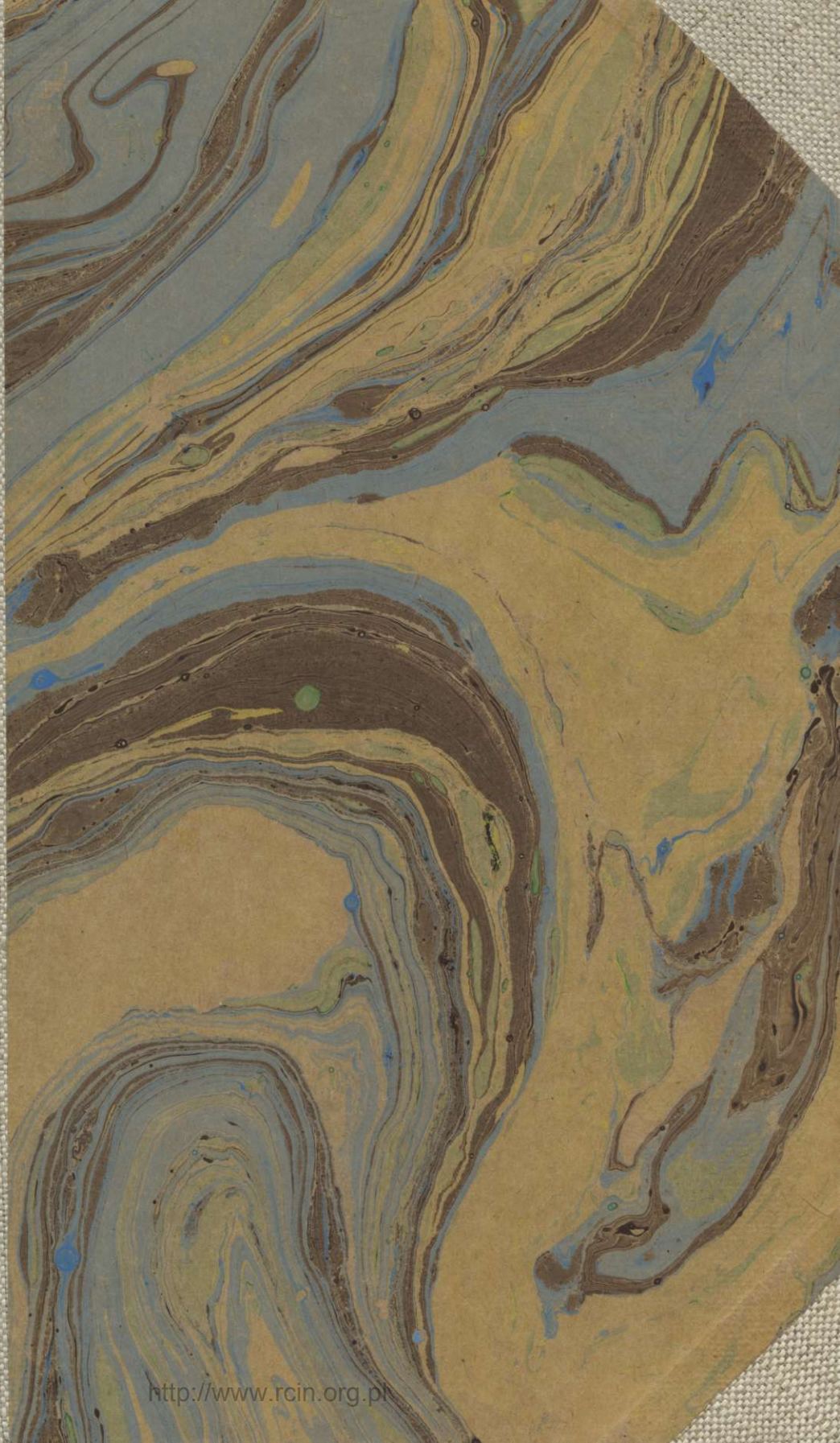

ARCHEOLOGIA POLSKI XXXVIII, 1993

ARCHEOLOGIA

P O L S K I

PL ISSN 0003-8180

XXXVIII:1993

Zeszyt 1

**INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK**

<http://www.rcin.org.pl>

NAJNOWSZE WYDAWNICTWA INSTYTUTU ARCHEOLOGII I ETNOLOGII PAN

- Andrzej Abramowicz, *Historia archeologii polskiej. XIX i XX wiek*, Łódź 1991, ss. 207
- Barbara Balke, *Kultura przeworska w międzyrzeczu Wisły, Pilicy i Ilżanki*, Warszawa 1991, ss. 102 + 19 tablic, 2 mapy
- Andrzej Buko, *Ceramika wczesnopolska. Wprowadzenie do badań*, Ossolineum 1990, ss. 440
- Wojciech Dzieduszycki, M. Kupczyk, *Gopło i człowiek*, Poznań 1993, ss. 178
- Halina Dobrzańska, *Osada z późnego okresu rzymskiego w Igołomi, woj. krakowskie*:
Cz. I: *Materiały*, Ossolineum 1990, ss. 178
Cz. II: *Kraków* 1990, ss. 148
- Andrzej Janeczek, *Osadnictwo pogranicza polsko-ruskiego. Województwo belskie od schyłku XIV do początku XVII wieku*, Warszawa 1993, ss. 388 + 23 mapy
- Sławomir Kadrow, *Iwanowice. Stanowisko Babia Góra. Cz. I: Rozwój przestrzenny osady z wczesnego okresu epoki brązu*, Kraków 1991, ss. 103 + 63 tabele + 48 tablic
- Sławomir Kadrow, Anna i Jan Machnikowie, *Iwanowice, Stanowisko Babia Góra. Cz. II: Cmentarzysko z wczesnego okresu epoki brązu*, Kraków 1993, ss. 115 + 7 tabel + 23 tablice
- Jolanta Kowalska, *Taniec drzewa życia. Uniwersalia kulturowe w tańcu*, Warszawa 1991, ss. 201
- Elżbieta Kowicka, *Dwór „najrzędniejszego w Polsce magnata”*, Warszawa 1993, ss. 295
- Jerzy Maik, *Tekstylna wczesnośredniowieczna z wykopalisk w Opolu*, Warszawa 1991, ss. 128
- Urszula Maj, *Stradów I, stanowisko I. Cz. I: Ceramika wczesnośredniowieczna*, Kraków 1990, ss. 135
- Elżbieta Mazur, *Warszawska Spółdzielnia Mieszaniowa 1921–1939. Materialne warunki bytu robotników i inteligencji w eksperymentalnym osiedlu mieszkaniowym*, Warszawa 1993, ss. 175
- Nędza i dostatek na ziemiach polskich od średniowiecza po wiek XX. Materiały sesji zorganizowanej przez IHKM PAN 20–22 maja 1991 r. w Warszawie*, Warszawa 1992, ss. 269
- Andrzej Niewęglowski, *Cmentarzysko kultury przeworskiej w Garwolinie, woj. siedleckie*, Warszawa 1991, ss. 130
- Łucja Okulicz-Kozaryn, *Finowie Zachodni*, Warszawa 1993, ss. 270
- Janusz Ostoja-Zagórski, *Mezoregion Sobiejuchy na Pałukach. Dynamika procesów zasiedlania w starożytności*, Warszawa-Żnin 1993, ss. 141
- Urszula Sowina, *Sieradz. Układ przestrzenny i społeczeństwo miasta w XV–XVI w.*, Warszawa–Sieradz 1991, ss. 237 + ilustr. + mapy
- Edward Tryjarski, *Kultura ludów tureckich w świetle przekazu Mahmuda z Kaszgaru (XI w.)*, Warszawa 1993, ss. 364 + 2 mapy
- Irena Turnau, *History of dress in Central and Eastern Europe from the sixteenth to the eighteenth century*, Warszawa 1991, ss. 168
- Irena Turnau, *History of knitting before mass production*, Warszawa 1991, ss. 214 + ilustr.
- Irena Turnau, *Ubiór narodowy w dawnej Rzeczypospolitej*, Warszawa 1991, ss. 208 + ilustr.
- Przemysław Urbańczyk, *Medieval Arctic Norway*, Warszawa 1992, ss. 287 + ilustr.
- Uzbrojenie w Polsce średniowiecznej 1350–1450*, red. A. Nadolski, Łódź 1990, ss. 530 + ilustr.

BIBLIOTEKA ETNOGRAFII POLSKIEJ

(pod redakcją Andrzeja Woźniaka)

- Nr 44, Mirosława Drozd-Piasecka, *Ziemia w społeczności wiejskiej. Studium etnograficzne wsi południowo-wschodniego Mazowsza*, Warszawa 1991, ss. 178
- Nr 45, Iwona Kabzińska-Stawarz, *Games of Mongolian shepherds*, Warszawa 1991, ss. 154
- Nr 46, Jolanta Kowalska, *Tree of life dance. Cultural universals in motion*, Warszawa 1991, ss. 207
- Nr 47, *Górale Beskidu Żywieckiego. Wybrane zagadnienia kultury ludowej*, red. D. Tylkowa, Kraków 1992, ss. 203

BIBLIOTHECA ANTIQUA

(pod redakcją Jerzego Wielowiejskiego)

- Vol. XXII, Maria Nowicka, *Le portrait dans la peinture antique*, Warszawa 1993, ss. 206 + ilustr.

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ARCHEOLOGIA POLSKI

TOM DXXXVIII

Z. 2/1

1993

Nie wypożyczasz się

CZYTELNIA

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ARCHEOLOGIA POLSKI

TOM XXXVIII

Zeszyt 1

1993

~~P 11 84~~

P 319

WARSZAWA
LETTER QUALITY
1993

*Abc. 39/94 d.
1994. 03. 08*

<http://www.rcin.org.pl>

Skład Redakcji Naukowej:

ZBIGNIEW BUKOWSKI (redaktor), MARIA DEKÓWNA (z-ca redaktora),
IZABELA TOMASZEWSKA (sekretarz)

Adres Redakcji:

Instytut Archeologii i Etnologii PAN
00-140 Warszawa, al. Solidarności 105
tel. 20 28 81 do 84, wewn. 138, 183

PL ISSN 0003 - 8180

© Copyright by Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Warszawa 1993

Skład, korekta i druk:
Zakład Wydawniczy Letter Quality
Warszawa, ul. Anielewicza 25 m. 104
tel. 38 14 88, 38 26 27

Nakład 500+ 50 egz., objętość 18.5 arkusza wydawn., papier offset 80 g
Druk ukończono w lutym 1994 r.

<http://www.rcin.org.pl>

SPIS TREŚCI

METODY I METODOLOGIA

Marek E. Jasiński, The maritime cultural landscape – an archaeological perspective	7
Morski krajobraz kulturowy – perspektywy archeologiczne	19
Tomasz Herbich, The method of estimation of the extent of the mining field of flint mines through observation of the arrangement of surface layers	23
Metoda określania zasięgu pól górniczych zespołu kopalń krzemienia poprzez obserwację układu warstw powierzchniowych	35
Daniel Makowiecki, O możliwościach poznawczych i niektórych problemach metodycznych archeozoologii polskiej	37
About the cognitive possibilities and some methodical problems of Polish archaeozoology	49

STUDIA

Zygmunt Krzak, From panshamanism to panrationalism. An outline of evolution of human thought from the Stone Age to the twentieth century	51
Od panszanizmu do panracjonalizmu. Zarys ewolucji myśli ludzkiej od epoki kamiennej po wiek XX	73
Zofia Sulgostowska, Mirosław J. Hoffmann, Kościane ostrze mezolityczne z wkładkami krzemiennymi z Tłokowa, woj. olsztyńskie – aspekt technologiczny	75
Mesolithic bone point with flint insets from Tłokowo, Olsztyn Voivodeship – a technological assessment	87
Małgorzata Winiarska-Kabacińska, Analiza funkcjonalna ostrza kościanego zbrojonego krzemiennymi wkładkami z Tłokowa, woj. olsztyńskie	89
Functional analysis of bone point with flint insets from Tłokowo, Olsztyn Voivodeship	93
Tadeusz Malinowski, O wczesnośredniowiecznych dzwoneczkach z ziem polskich	95
Frühmittelalterliche Schellen und Glöckchen aus polnischen Gebieten	120

DYSKUSJE I POLEMIKI

Andrzej Z. Bokiniec, Janusz Czebreszuk, Śmiardowo i Skrzatusz na nowo odkryte, czyli: czy wyważone drzwi były otwarte?	123
Śmiardowo und Skrzatusz neu entdeckt, oder: war die eingerrante Tür offen?	134
Henryk Mamzer, Przeciwno dogmatowi determinizmu technologicznego	136
Against the dogma of technological determinism	149
Tadeusz Malinowski, Zapomniany eksperyment szklarski	150
A forgotten glass experiment	151
Janusz Skoczylas, Petro-Archäologie? – was ist sie eigentlich?	152
Co to jest petroarcheologia?	154

RECENZJE

Representations in archaeology. Blooming and Indianapolis 1992, J.-C. Gardin, Ch.S. Peebles (eds.) (Wiktor Stoczkowski)	155
T. Kemenczei, Die Schwerter in Ungarn I (Vollgriffschwerter). W serii: Prähistorische Bronzefunde, dz. IV, t. 9, Stuttgart 1991 (Zbigniew Bukowski)	161
P. Bichet, J.-P. Millotte, L'âge du Fer dans le haut Jura. Les tumulus de la region de Pontarlier (Doubs) (Andrzej Niewęglowski)	167
Les figurines en terre cuite gallo-romaines. Sous la direction de Colette Bémont, Micheline Jeanlin et Christian Lahanier (Jerzy Kolendo)	173

KRONIKA

Janina Bukowska-Gedigowa (14 I 1934 – 16 IV 1992) (Janusz Ostoja-Zagórski)	177
Profesor Włodzimierz Kamiński (Tadeusz Malinowski)	178
Maria M. Blombergowa, Groby archeologów w Katyniu. Uzupełnienie i poprawki biogramów	180
Konferencja „Peregrinatio Gothica” (Andrzej Kokowski)	184
The European Association of Archaeologists – nowa forma integracji archeologów europejskich (Arkadiusz Marciniak)	186

Archeologia Polski is regularly listed in the International Current Awareness Service: Anthropology. Selected material is indexed in the International Bibliography of Social and Cultural Anthropology.

OD REDAKCJI

„Archeologia Polski” jest wydawnictwem ciągłym, w którym zamieszczane są artykuły zawierające ujęcia ogólne, syntetyzujące omawianych zagadnień. Publikujemy w nim prace z zakresu metodologii i metodyki badań archeologicznych oraz dyscyplin współpracujących z archeologią, a także studia dotyczące problematyki prahistorii oraz wczesnych dziejów ziem polskich na tle europejskim. Każdy zeszyt zawiera również dział polemik i dyskusji oraz recenzje literatury polskiej i obcej, głównie archeologicznej, lecz również prac z zakresu dyscyplin z archeologią współpracujących.

Artykuły i recenzje przekazywane do druku w „Archeologii Polski” prosimy opracowywać według zasad opublikowanych w tomie XXVIII : 1983, z. 1, s. 239 i n. naszego periodyku.

Warunki prenumeraty „Archeologii Polski” na 1994 r.

Instytucje i osoby prawne mogą kierować zamówienia i wpłaty na adres:

**Instytut Archeologii i Etnologii PAN,
al. Solidarności (d. Świerczewskiego) 105, 00-140 Warszawa,
numer konta w PBK VIII O/Warszawa nr 370028-4499
z dopiskiem „Archeologia Polski”.**

Wydawnictwo prześlemy pocztą po otrzymaniu zamówienia i dokonaniu wpłaty (plus porto).

Koszt prenumeraty rocznej wynosi 80 000 zł.

Prenumeratę roczną przyjmują również oddziały kolportażowe RUCH oraz urzędy pocztowe i listonosze.

Przewidywana cena jednego numeru poza prenumeratą wyniesie 50 000 zł i może ulec zmianie.

Prenumerata ze zleceniem wysyłki za granicę jest o 100% wyższa. W przypadku zlecenia dostawy drogą lotniczą, koszt przesyłki lotniczej w pełni pokrywa prenumerator. Bieżące i wcześniejsze numery można nabyć lub zamówić (przesyłka za zaliczeniem pocztowym) w Bibliotece IAiE PAN, al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, a także we Wzorcowni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa.

Subscription orders for „Archeologia Polski” available through the local press distributors or directly from

**Institute of Archaeology and Ethnology
al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, Poland**

The subscription rate is USD 40 (2 vol.) plus postage (USD 3) for all countries. Payment should be made by International Money Order sent to

**PBK VIII O/Warszawa nr 370028-4499
or by a cheque payable to Instytut Archeologii i Etnologii PAN
al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, Poland.**

For the exchange write please to
Instytut Archeologii i Etnologii PAN – Biblioteka
al. Solidarności 105, PL-00140 Warszawa, Poland

Orders regarding all publications of the Institute of Archaeology and Ethnology should be addressed to the Institute of Archaeology and Ethnology, Polish Academy of Sciences, al. Solidarności 105, PL-00140 Warszawa, Poland, tel/fax 48-22-240100 (Warsaw).

The subscription rates for periodical are (in USD or equivalent):

Archeologia	30
Archaeologia Polona	25
Archeologia Polski	40 (2 vols)
Ethnologia Polona	30
Etnografia Polska	40 (2 vols)
Kwartalnik Historii Kultury Materialnej	40 (4vols)
Polish Archaeological Abstracts	20
Przegląd Archeologiczny	30
Sprawozdania Archeologiczne	25

For all non European countries plus postage (USD 3)

Payment must be made by International Money Order sent to PBK VIII O/Warszawa, Nr 370028-4499 or by check payable to Instytut Archeologii i Etnologii PAN, al. Solidarności 105, PL-00140 Warszawa, Poland.

51-

POLSKIE BADANIA ARCHEOLOGICZNE
(pod redakcją Witolda Hensla)

- Tom 30, Elżbieta Kempisty, Zofia Sulgostowska, *Osadnictwo paleolityczne, mezolityczne i paraneolityczne w rejonie Woźnej Wsi, woj. łomżyńskie*, Warszawa 1991, ss. 158
Tom 31, *Sandomierz. Badania 1969–1973*, red. S. Tabaczyński, t. I, Warszawa 1993, ss. 415

STUDIA I MATERIAŁY Z HISTORII KULTURY MATERIALNEJ
(pod redakcją Elżbiety Balcerzak)

- Tom LXIII, Dariusz Główka, *Gospodarka w dobrach plebańskich na Mazowszu w XVI–XVIII w.*, Warszawa 1991, ss. 203+mapa
Tom LXIV, Andrzej Pośpiech, *Pułapka oczywistości. Pośmiertne spisy ruchomości szlachty wielkopolskiej z XVII wieku*, Warszawa 1992, ss. 143

ARCHAEOLOGIA POLONA

- Vol. XXX, Warszawa 1993, ss. 208

ARCHEOLOGIA

- Tom XLII, 1991, Warszawa 1992, ss. 175
Tom XLIII, 1992, Warszawa 1993, ss. 151

ARCHEOLOGIA POLSKI

- Tom XXXV, 1990, zesz. 1, Warszawa 1992, ss. 186
Tom XXXV, 1990, zesz. 2, Warszawa 1992, ss. 204
Tom XXXVI, 1991, zesz. 1–2, Warszawa 1992, ss. 336
Tom XXXVII, 1992, zesz. 1–2, Warszawa 1993, ss. 322
Tom XXXVIII, 1993, zesz. 1, Warszawa 1994, ss. 189
Tom XXXVIII, 1993, zesz. 2, w druku

ETHNOLOGIA POLONA

- Vol. 15-16, Poznań 1991, ss. 175
Vol. 17, w druku

ETNOGRAFIA POLSKA

- Tom XXXVI, zesz. 1, Warszawa 1992, ss. 223
Tom XXXVI, zesz. 2, Warszawa 1992, ss. 168
Tom XXXVII, zesz. 1, Warszawa 1993, ss. 240
Tom XXXVII, zesz. 2, Warszawa 1994, ss. 216

INVENTARIA ARCHAEOLOGICA. POLOGNE

- Fasc. LXIV, *Cimetière de La Tène III et de la période romaine à Siemichów (suite)*, par Maria Jażdżewska, PWN 1992, PL 386–392 [13 feuilles]

KWARTALNIK HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

- Rocznik XL, 1992, nr 1, Warszawa 1992, ss. 116
nr 2, Warszawa 1992, ss. 153
nr 3, Warszawa 1992, ss. 185
nr 4, Warszawa 1992, ss. 186
Rocznik XLI, 1993, nr 1, Warszawa 1993, ss. 204
nr 2, Warszawa 1993, ss. 176
nr 3, Warszawa 1993, ss. 174
nr 4, Warszawa, w druku

POLISH ARCHAEOLOGICAL ABSTRACTS

- Vol. 20, Poznań 1993, 293 poz. + ss. XI

PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY

- Tom 39, Wrocław 1992, ss. 181
Tom 40, Wrocław 1992, ss. 148

SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE

- Tom XLIV, Kraków 1992, ss. 320

R
16 CZYTELNIKA
II
K
M
P1184

P319
INSTITUT
ARCHEOLOGII
I ETNOLOGII
PAN
BIBLIOTEKA

ZYTELNIK
~~1101~~